



"מאויבי תחכימיני מצוותיך"

"מאויבי תחכימיני מצוותיך" - פרעה קיבל מכות שוב ושוב ונפל ועדיין הוא קם ורדף אחרי בני ישראל עד הים - אנחנו צריכים ללמוד מזה שכשהיצר הרע מפיל את האדם שוב ושוב - צריך לקום ולא להתייאש.

צדיקים

"קדש ורחץ כרפס יחץ"

קדש ורחץ - אתה רוצה להתקדש ולהיטהר? "כרפס יחץ" - תחצה את ה"כר-פת" ותתחלק עם העני, וכך תוכל להיטהר.

צדיקים

א נקודל'ה

למה ב"כורך" אוכלים גם מרור? ואם אוכלים מרור - אז למה בהסיבה? אלא שמצה מרמז על אמונה, וכששמים את המרור בתוך האמונה - זה כבר לא מרור.

צדיקים

"קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד"

קדש ורחץ - אתה רוצה להתקדש ולהיטהר? "כרפס" - ר"ת כילל ר'אשון פיה סיגור, "יחץ" - דבר רק חצי ממה שאתה רוצה לדבר, ורק אח"כ "מגיד" - תתחיל לדבר.

צדיקים

"כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשות אותו"

לכאורה ההשוואה קצת לא מובנת - כמו שזכינו לעשות את זה בגלות - כך נעשה את זה כשיהיה בית המקדש? איפה ההשוואה? הרי בבית המקדש היו עולים לרגל, היו מקריבים קרבן פסח וכו'? עונה אחד מהבעלזא רעבעס כי בגלות אנחנו עושים את ליל הסדר בלב נשבר, והחלק הזה של הלב נשבר - אנו מבקשים שתמיד נוכל לעשות גם כשהמשיח יבוא ויהיה לנו בית המקדש.

אחד מאדמו"רי בעלזא

בדיקת חמץ

את הנר של בדיקת חמץ אנו שורפים ביחד עם הפתיתים של החמץ, ולכאורה למה שורפים אותו? הרי לא היה לו מגע עם החמץ? אלא אומר ר' יהושע מבעלזא, שחמץ מרמז על עבירות ונר שמחפש עבירות אצל יהודים - דינו להישרף.

ר' יהושע מבעלזא

"לא על ידי שליח"

בזוהר הקדוש שאומרים בתחילת ההגדה כתוב שהקב"ה אוסף את כל המלאכים ומראה להם את בניו עושים סדר פסח, ולכאורה למה זה נדרש? וכן כתוב שהקב"ה בעצמו הוציא את בניו "לא על ידי שליח" - למה בסדום זה היה מלאכים ובמצריים לא? אלא כתוב שבשל גודל הטומאה שהיה במצרים - אם מלאך היה יורד לשם הוא היה "מתגשם" - לכן בא הקב"ה וקורא למלאכים בליל הסדר ומצביע על בניו ומראה להם שאותם אלו שהיו שם במקום שהמלאכים לא יכלו לרדת - אלו עושים עכשיו סדר פסח.

צדיקים

"מ"ט שערי טומאה"

כתוב שכשבני ישראל יצאו ממצריים הם היו משוקעים במ"ט שערי טומאה, ונשאלת השאלה למה היה צריך להוציא את בני ישראל בכזה דיוטא תחתונה? אלא אומר אחד הצדיקים שהקב"ה רצה להראות לנו שלא משנה לאן נידרדר ואיזה עבירות נעשה - תמיד תמיד אפילו מהמקום הכי גרוע ומהטומאה הכי גדולה - אפשר לקום.

צדיקים

"רשע אומר: מה העבודה הזאת לכם"

הרשע שואל מה העבודה הזאת לכם? אתם צריכים לצום! מה זה כל הסדר והאוכל? והתשובה היא "אף אתה הקהה את שיניו" - בשביל מה יש לך שיניים? בשביל לצום!?

צדיקים

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מוריני
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

4 בנים, 4 כוסות, 4 שאלות וכו'

למה בליל הסדר הכל עושים ב4? 4 בנים, 4 כוסות, 4 שאלות וכו'? אלא כתוב ש"ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא, ארבעת אלו קרו לישראל מיציאת מצרים ועד מתן תורה, יורדי הים - קריעת ים סוף, חבוש בבית אסורים - בניי היו עבדים ואסורים בארץ מצרים, הולכי מדבריות - בניי הלכו 40 שנה במדבר, חולה שנתרפא - כתוב שכל מי שהיה חולה - נרפא לפני מתן תורה.

צדיקים**"ארמי עובד אבי ונרד מצרימה"**

לכאורה מה הקשר בין זה שלבן רימה את יעקב לירידה למצרים? אלא כל ענין ירידת מצרים הייתה בגלל מכירת יוסף - שאחים שלו קינאו בו בגלל הכתונת פסים שקיבל מיעקב, אך כל זה היה בגלל שהיה בן זקונים, אך אם היה הבכור - אף אחד לא היה מקנא וזה היה מובן מאליו, והנה אם לבן לא היה מרמה את יעקב - היה יוסף הבכור ואז לא היו מקנאים בו אחיו, וזהו ההקשר בין "ארמי עובד אבי" לבין "ונרד מצרימה".

מהר"י בירב**"קדש ורחץ כרפס וכו'"**

כל ענין ליל הסדר הוא לספר ביציאת מצרים, אז איך אין סימן אחד על יציאת מצרים? אלא עונה אחד הצדיקים שזה מרומז בסימן "כרפס" - שכרפס ר"ת כ"ל סיוס ר"כב פ'רעה, וטובלים אותו במי מלח - רמז לים שכל המצרים כולל הסוסים טבעו בים.

צדיקים**"ועתה אל תעצבו כי למחיה שלחני אליכם"**

יוסף אומר לאחים כי סוף סוף מכל הגלות והגאולה - יצא ליל הסדר, "כי למחיה שלחני" - מען וועט זיך נאך מחייה זיין מיט "שלחני" - השולחן בליל הסדר"

אמרי חיים

"הללו את השם כל גויים שבחווהו כל העמים כי גבר עלינו חסדו"

הגויים משבחים את הקב"ה על הניסים שנעשה ליהודים: היתכן? אלא אומר אחד הצדיקים שהגויים הם באמת יודעים כמה "גבר עלינו חסדו" כמה פעמים ניסו להזיק ליהודים ולא הצליחו.

צדיקים**ביעור חמץ, אכילת מצה**

קודם עושים ביעור חמץ ולאחריו אנו אוכלים מצה, ביעור חמץ ומצה - מרמזים על אפרים ומנשה, ביעור חמץ - אפרים, אפרים זה מילים "אפר" ו"ים" את החמץ שורפים עד שנהיה אפר או לחילופין - זורה ומפזר לים, מצה - מנשה - אותיות "מן" "ושה" וזהו הסיבה גם למה הקדים יעקב את ברכתו קודם לאפרים לפני מנשה - כי הביעור חמץ בא לפני אכילת מצה.

צדיקים**"דזבין אבא בתרי זוזי"**

"סור מרע ועשה טוב" זה 2 צעדים שצריך לעשות בשביל להתקרב להקב"ה - וזה הפירוש "דזבין אבא בתרי זוזי" - לקנות את אבא שבשמיים - "בתרי זוזי" - ב2 צעדים (זוזי - מלשון הזזה).

צדיקים**"ואמרתם זבח פסח הוא לה"**

"ואמרתם זבח פסח הוא לה" - אומר ר' שלמה מקוברין - "ואמרתם זבח" - כשתרצו לזבוח את היצר הרע, הדרך הוא - "פסח" - לפסוח ולדלג על ענייני העולם הזה, "הוא לה" - ולהקדישם להקב"ה.

ר' שלמה מקרלין**"מזכירין יציאת מצרים בלילות"**

גם "בלילות" - בזמן ששרויים בגלות ובשפל המדרגה - "מזכירין יציאת מצרים" - אסור להתיימש אלא לקוות ולהאמין שאפשר להתרומם מן החופש.

אמרי יעקב

מצה ומרור

הפתח" - הקב"ה דילג על ה"פיתחו לי פתח" וישר גאל אותם.

בעניין זה - לכאורה היה אמור להיות כתוב "פיתחו לי פתח כחודו של מחט **וארחיב** לך וגו', מה זה "ואפתח לך"? אלא אתה תעשה את ההשתדלות שלך ותפתח כגודל מחט - והקב"ה כבר יפתח לך מלא פתחים גדולים.

צדיקים**בדרך צחות**

"ר' יהודה היה נותן בהם סימנים" - למה צריך סימנים?
אלא מכות בלי סימנים - זה לא מכות.
הפסח אינו נאכל אלא... ואינו נאכל וכו' - למה זה כתוב
בלשון שלילה? אלא שבפסח לא אוכלים - פסח עסט מען
נישט.
צדיקים

"מכת חושך"

למה המצרים קיבלו דווקא את מכת חושך? אלא אומר החיד"א שבזמן שהיה רעב בכל העולם - היהודים הרימו ועזרו למצרים, והם שכחו את זה ולכן קיבלו את מכת חושך - אותיות "שכחו", וכן אותיות "כחש" - התכחשו לזה.

חיד"א**"כל דיכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח"**

מפרש "אהבת שלום" - "כל דיכפין" - מי שכבר ניצח את היצר הרע והתגבר על כל תאוותיו והפכו ליצר טוב - ייתי ויכול - הוא יכול לשבת ולאכול - ללא סיגופים ותעניות, אבל "כל דצריך" - מי שעדיין לא התגבר על היצר הרע ואוכל בגלל התאוה הבוערת בו - "ייתי ויפסח" - עליו עדיין לדלג על תאוותיו ולשברם.

אהבת שלום**"קדש ורחץ"**

ככל שזוכה אדם לקדושה - כך הוא מבחין יותר בשפלות עצמו - על ידי "קדש" האדם רואה כי הוא צריך "ורחץ" - לרחוץ את עצמו מכל המידות וההרגלים הרעים.

צדיקים

בליל הסדר אנו אוכלים קודם מצה ורק אח"כ מרור - לכאורה זה היה אמור להיות ההפך, הרי קודם היה השעבוד - מיררו חיינו ורק לאחריו היה את הגאולה - מצה על שום מה וכו'? אלא מתרץ בעל התיבות משפט כך: בני"ב במצרים נגאלו 2 גאולות - האחת גאולה פיזית - מקושי השעבוד והשנייה, גאולה רוחנית - שהקב"ה לקח אותנו לו לעם, ולגאולה הרוחנית אין קשר לקושי השעבוד (גם אם היינו יושבים בנחת - עדיין זאת הייתה גאולה רוחנית) לכן אם היה קודם כתוב מרור ולאחריו מצה - היה משתמע מכך שאנו חוגגים רק את הגאולה של קושי השעבוד לכן אנו מקדימים את מצה למרור כדי להראות שלגאולה הרוחנית יש ערך עצמי ללא קשר למרירות - והגאולה הרוחנית היא דבר יקר בעיני עצמו.

בעל ה"נתיבות משפט"**"דצ"ך עד"ש באח"ב"**

אומר הקדושת לוי שזה נגד 3 סוגים של כופרים, דצ"ך - כאלו שלא מאמינים בכלל - בשבילם המכות הראשונות הראו שיש אלוקים, עד"ש - כאלו שמאמינים שברא אך שלא מנהיג יותר - להם היה למשל את השחין - שהיה 24 סוגים והגיע במדויק לכל מצרי לפי רשותו, באח"ב - כאלו שמאמינים שברא ומנהיג את העולם אך לא יכול לשנות חוקי טבע וכן לחזור בו אחרי שעשש - ברד ארבה וחושך - היו כולם נגד הטבע, ומכת בכורות - פרעה לא מת בסוף.

קדושת לוי**"ולא יכלו להתמהמה"**

מה היה החפזון? הרי המצרים קיבלו כבר את המכות - למה אי אפשר היה לחכות כמה ימים ולהתארגן כמו שצריך? אלא אומר אחד הצדיקים ש"די לצרה בשעתה" וברגע שנגמרה הצרה - באותו רגע הקב"ה מוציא אותנו.

צדיקים**"פסח על שום שפסח"**

כתוב "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם וגו' במצרים לא היה זמן לפתוח פתח כחודו של מחט - הם עוד שניה היו בשער הני של טומאה, לכן הקב"ה "פסח על

"ליל הסדר"

יפרוץ" - ככל שמרבים לענותו באש ובמים - יותר הוא מתקשה ומתחשל באמונתו.

חתם סופר**"שפוך חמתך על הגויים"**

בליל הסדר המנהג לפתוח את הדלת בקריאת שפוך חמתך, ופתיחת הדלת באה לרמז כי לעתיד לבוא - הגאולה תהייה גלויה, במצרים כתוב "לא תצאו איש מפתח ביתו עד הבוקר" - בני"י לא היו רשאים לראות בפורענותם של הרשעים, אך בגאולה העתידה - תהא לנו רשות לראות את מפלת הרשעים באופן גלוי וזהו ענין פתיחת הדלת.

שפת אמת**"עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם"**

"עצביהם" - עצבות נובעת מהסברא כי "כסף וזהב" - הם "מעשי ידי אדם", אילו אדם יודע, שהכל מן השמים - אזי לא יהיה בעצבות.

צמח צדיק**"אחד מי יודע, אחד אני יודע, אחד אלוקינו שבשמים ובארץ"**

למה אנו אומרים דווקא בליל הסדר אחד מי יודע? למה לא אומרים את זה כל יום? אלא עונה ר' ישכר דוב מבעלזא שעשיר אינו מגלה לעולם כמה ממון ורכוש יש לו אך לאחר ששתה כמה כוסות יין - נכנס יין יוצא סוד - כך כלל ישראל - לאחר ששתו ארבע כוסות של יין - הרי הם מגלים את סוד נכסיהם ואוצרותיהם הגדולים והם : אחד אלוקינו וכו'.

ר' ישכר דוב מבעלזא זצוק"ל**"אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי"**

עבד בן שפחה רגיל מילדותו לעבדות - כי נולד במקום הזה ולכן עובד את אדונו בשמחה - אבל עבד שנמכר לעבדותו - עובד את אדונו בעל כורחו ותמיד רוצה לברוח מהעבודה, וזה מה שאנו אומרים להקב"ה קו"אני עבדך בן אמתך" - אזי אין צורך לענות אותי שלא אברה, כי ברצון אני עובד את השם, ולכן "פתחת למוסרי".

יעב"ץ

שואל המהר"ל למה הלילה הראשון של חג הפסח נקרא "סדר" ומתרחץ המהר"ל שזה בא לרמז שכל מה שקרה לעם ישראל מאז יציאת מצרים ועד הים - הוא לא מקרי אלא הכל מתרחש לפי "סדר" מסוים ובהשגחה פרטית.

מהר"ל**"והגדת לבנך"**

את סיפור יציאת מצרים, צריך לספר לילדים מתוך התרוממות רוח ואמונה שלימה - כי רק כך סיפר יציאת מצרים באמת ישפיע, וזה גם מה שכתוב בספר שמות "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך...וידעתם כי אני ה' - כדי לספר לילדים ולקבוע את האמונה בליבם - קודם כל וידעתם כי אני ה'" - אתם צריכים לדעת בעצמכם - כי אני ה'.

ר' יהושע מבעלזא**"רבבה כצמח השדה..ותרבי ותגדלי..את ערום ועריה"**

אומר ר' משה מקוברין - "רבבה" - אם נתרבית במצוות - אזי "כצמח השדה" - תהיה כצמח הזה שכל שהוא מתמלא בגרעינים כך הוא מכופף ראשו - אבל אם "ותרבי ותגדלי" - אם תתרברב בלבך, דע כי "את ערום ועריה" מהמצוות.

ר' משה מקוברין**"המשפילי לראות"**

אמר פעם המגיד מקוזניץ' - "המשפילי" - יהודי שמשפיל את עצמו בהכנעה, "לראות" - הרי הוא זוכה לראות דברים גדולים.

המגיד מקוזניץ**"כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ"**

נוהגים לאכול ביצה קשה בליל הסדר, הביצה מטבעה היא שונה מכלל המאכלים המתרככים בבישול - ביצה ככל שמבשלים אותה יותר - כך היא מתקשה יותר - בכך היא מסמלת את העם היהודי ש"כאשר יענו אותו כן ירבה וכן